EUROOPA
KOMISJON

Brüssel, 18.4.2017
COM(2017) 172 final

KOMISJONI ARUANNE EUROOPA PARLAMENDILE JA NÕUKOGULE

komisjonile direktiiviga 2012/19/EL (elektri- ja elektroonikaseadmetest tekkinud jäätmete (elektroonikaromude) kohta) antud delegeeritud õigusaktide vastuvõtmise õiguse kasutamise kohta

KOMISJONI ARUANNE
EUROOPA PARLAMENDILE JA NÕUKOGULE
komisjonile direktiiviga 2012/19/EL (elektri- ja elektroonikaseadmetest tekkinud jäätmete (elektroonikaromude) kohta) antud delegeeritud õigusaktide vastuvõtmise õiguse kasutamise kohta

1. SISSEJUHATUS

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 4. juuli 2012. aasta direktiivis 2012/19/EL elektri- ja elektroonikaseadmetest tekkinud jäätmete kohta[1] (elektroonikaromude direktiiv) on sätestatud elektroonikaromude käitluse eeskirjad, mille tähtsaim eesmärk on säästva tarbimise ja tootmise toetamine elektroonikaromude tekke vältimise ning lisaks sellele nende korduskasutamise, ringlussevõtu ja muude taaskasutamise viiside teel, et vähendada jäätmete kõrvaldamist ja toetada ressursside tõhusat kasutamist ning väärtuslike teiseste toorainete saamist.

Elektroonikaromude direktiivi artikliga 20 antakse komisjonile õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte, millega

- kehtestatakse artikli 7 lõike 4 kohaselt üleminekumeetmed, et võtta arvesse liikmesriikides esinevaid raskusi elektroonikaromude suhtes direktiivis sätestatud kogumismäära täitmisel;
- muudetakse artikli 8 lõike 4 kohaselt selektiivset töötlemist käsitlevat VII lisa, et lisada sellesse muid töötlemistehnoloogiaid;
- kehtestatakse artikli 10 lõike 3 kohaselt samaväärsete tingimuste hindamiskriteeriumid, kui elektroonikaromude töötlemine toimub väljaspool ELi;
- kohandatakse artikli 19 kohaselt artikli 16 lõiget 5 ning IV, VII, VIII ja IX lisa teaduse ja tehnika arenguga.

2. ÕIGUSLIK ALUS

Käesoleva aruande esitamise kohustus on sätestatud elektroonikaromude direktiivi artikli 20 lõikes 2. Nimetatud artikli kohaselt on komisjonil õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte viie aasta jooksul alates 13. augustist 2012. Lisaks on komisjon kohustatud koostama delegeeritud volituste kohta aruande hiljemalt üheksa kuud enne viieaastase ajavahemiku lõppu. Vastavalt artikli 20 lõikele 2 uuendatakse volituste delegeerimist automaatselt samaks ajavahemikuks, välja arvatud juhul, kui Euroopa Parlament või nõukogu esitab selle suhtes vastuväite, tehes seda hiljemalt kolm kuud enne iga ajavahemiku lõppemist.

[1] *ELT L 197, 24.7.2012, lk 38.*

3. DELEGEERITUD VOLITUSTE RAKENDAMINE

Käesolevas aruandes käsitletud perioodil ei kasutanud komisjon delegeeritud volitusi allpool kirjeldatud põhjustel.

3.1. Üleminekumeetmete kehtestamine artikli 7 lõike 4 kohaselt, et võtta arvesse liikmesriikides esinevaid raskusi direktiivis sätestatud kogumismäära täitmisel

Elektroonikaromude direktiivi artikli 7 lõikes 1 on sätestatud, et alates 2016. aastast on minimaalne kogumismäär 45 % eelnenud kolmel aastal igas liikmesriigis turulelastud elektri- ja elektroonikaseadmete keskmisest massist. Teises etapis, alates 2019 aastast, on kogumismäär 65 % kolme eelneva aasta jooksul igas liikmesriigis turule viidud elektroonikaseadmete keskmisest massist või alternatiivina 85 % aasta jooksul igas liikmesriigis tekkinud elektroonikaromude massist. Artikli 7 lõikega 3 on ette nähtud võimalus lubada teatavatele liikmesriikidele[2] erandeid sellest nõudest. Tšehhi Vabariik, Läti, Poola, Rumeenia, Slovakkia ja Sloveenia on seda erandit kasutanud.

Lisaks on elektroonikaromude direktiivi artikli 7 lõikega 4 ette nähtud võimalus kehtestada üleminekumeetmeid, et võtta arvesse liikmesriikides esinevaid raskusi kogumismäära saavutamisel. Selleks et hinnata liikmesriikides esinevaid raskusi kogumismäära saavutamisel, tellis komisjon sõltumatutelt konsultantidelt statistiliste andmete, dokumentide ja tehnilise teabe läbivaatamise ning korraldas konsultatsioone ja seminare oluliste sidusrühmadega (liikmesriigid, ametiliidud, laiendatud tootjavastutuse vastavussüsteemid, valitsusvälised organisatsioonid ja sõltumatud eksperdid)[3].

Uurimine näitas, et liikmesriikide jaoks on probleemiks sellise kogumise suur määr, mida elektroonikaromude kogumise statistikas arvesse ei võeta, eelkõige siis, kui kogumine toimub väljaspool laiendatud tootjavastutuse süsteeme või kui elektroonikaromude kogumine ei toimu selleks luba omavate ringlussevõtjate kaudu. Liikmesriikide vähene täitmis- ja järelevalvevõime halvendavad olukorda veelgi. Kogumise sihtmäärade saavutamist takistavad lisaks asjaolud, et elektroonikaromude käitlusega tegelev isikute rühm on suur ja mitmekesine, üldsuse teadlikkus on väike ning kogumistaristu on ebapiisav.

Kuigi 2019. aastaks seatud kogumismäära saavutamine on ambitsioonikas, on see teostatav, kui liikmesriigid teevad rohkem jõupingutusi kindlakstehtud probleemide lahendamiseks. Mõne liikmesriigi saavutatud suur kogumismäär annab tunnistust selle võimalikkusest.

Sellest tulenevalt järeldab komisjon, et puudusid erakorralised asjaolud, mis oleksid andnud alust üleminekumeetmete kehtestamiseks delegeeritud õigusaktiga, et võtta arvesse liikmesriikides esinevaid raskusi elektroonikaromude direktiivis sätestatud kogumismäära saavutamisel.

Selleks et aidata liikmesriikidel lahendada võimalikke probleeme sihtmäärade saavutamisel, pakub komisjon neile toetust ja juhiseid suunatud algatuse kaudu nõuetele vastavuse edendamiseks. Need meetmed käivitatakse samaaegselt aruande esitamisega, keskendudes elektroonikaromude direktiivi peamistele nõuetele.

3.2. VII lisa muutmine artikli 8 lõike 4 kohaselt

[2] *Bulgaaria, Tšehhi Vabariik, Läti, Leedu, Ungari, Malta, Poola, Rumeenia, Sloveenia ja Slovakkia.*

[3] *„Study on collection rates on WEEE“:* http://ec.europa.eu/environment/waste/weee/events_weee_en.htm.

VII lisas käsitletakse elektroonikaromude materjalide ja osade selektiivset töötlemist.

Elektroonikaromude direktiivi artikli 8 lõikes 4 antakse komisjonile õigus muuta VII lisa, et lisada sellesse muid töötlemistehnoloogiaid, mis tagavad inimeste tervise ja keskkonna kaitse vähemalt samal tasemel.

Käesoleva aruandega hõlmatud ajavahemiku jooksul ei saanud komisjon mingit teavet, mis oleks osutanud vajadusele muuta VII lisa.

Direktiivi ülevõtmise tähtaeg oli 14. veebruar 2014, kuid enamik liikmesriike võttis direktiivi üle mõningase viivitusega ning tegelikult on 2016 esimene aasta, mil kõik 28 liikmesriiki direktiivi rakendasid. Sellest tulenevalt ei ole siiani peetud vajalikuks VII lisa muuta ja seotud delegeeritud õigusakte ei ole vastu võetud.

3.3. Samaväärsete tingimuste hindamiskriteeriumide kehtestamine artikli 10 lõike 3 kohaselt, kui elektroonikaromude töötlemine toimub väljaspool ELi

Elektroonikaromude direktiivi artikli 10 lõike 2 kohaselt võetakse liidust eksporditavaid elektroonikaromusid direktiivi artiklis 11 sätestatud kohustuste ja sihtarvude täitmisel arvesse ainult siis, kui eksportija tõendab kooskõlas määrustega (EÜ) nr 1013/2006 ja (EÜ) nr 1418/2007, et töötlemine toimus käesoleva direktiivi nõuetega samaväärsetel tingimustel. Direktiivi artikli 10 lõike 3 kohaselt pidi komisjon võtma hiljemalt 14. veebruariks 2014 vastu delegeeritud õigusaktid artikli 10 lõike 2 sätteid täiendavate üksikasjalike nõuete kehtestamiseks, eelkõige samaväärsete tingimuste hindamiskriteeriumide kohta, kui elektroonikaromude töötlemine toimub väljaspool ELi.

Delegeeritud õigusaktide ettevalmistamiseks viis komisjon läbi uuringu,[4] mille eesmärk oli määrata kindlaks poliitikavalikud ja neid omavahel võrrelda, et tagada võrdse kohtlemise tingimuste hindamine ja dokumenteerimine ning anda soovitusi parima võimaliku poliitikavaliku kohta. Uuring hõlmas ka konsultatsioone sidusrühmadega.

Juhindudes lisaks direktiivi artikli 8 (nõuetekohane töötlemine) lõikes 5 sätestatud nõudest, tegi komisjon Euroopa standardiorganisatsioonidele ülesandeks töötada välja elektroonikaromude töötlemise, sealhulgas taaskasutamise, ringlussevõtu ja korduskasutamiseks ettevalmistamise Euroopa standardid, mis kajastavad tehnika taset[5]. Nende standardite eesmärk on toetada ELi asjaomaseid ettevõtjaid elektroonikaromude direktiivi nõuete täitmisel ja abistada väljaspool ELi asuvaid ettevõtjaid tõendamisel, et elektroonikaromude töötlemine toimus ELis kohaldatavate nõuetega samaväärsetel tingimustel. Nende standardite väljatöötamisega tegeleb Euroopa Elektrotehnika Standardikomitee ja standardid peaksid valmima 2017. aasta lõpuks.

Toetudes koostatud analüüsidele ja võttes arvesse elektroonikaromude töötlemise Euroopa standardite väljatöötamist, konsulteeris komisjon direktiivi raames moodustatud delegeeritud õigusaktide eksperdirühmaga, millest teatati nõukogule ja parlamendile. Konsultatsioonide tulemusena peeti vajalikuks oodata ära elektroonikaromude töötlemise standardite lõplik sõnastus, sest standardid ning EList eksporditud elektroonikaromude töötlemise samaväärsete tingimuste hindamiskriteeriumide kindlaksmääramine on omavahel tihedalt seotud.

---

[4] *Study on 'Equivalent conditions for waste electrical and electronic equipment (WEEE) recycling operations taking place outside the European Union'* http://ec.europa.eu/environment/waste/weee/pdf/Final%20report_E%20C%20S.pdf.

[5] *Läbirääkimisvolitused M/518:* http://ec.europa.eu/environment/waste/weee/pdf/m518%20EN.pdf.

Seetõttu ei võtnud komisjon käesolevas aruandes käsitletud ajavahemiku jooksul vastu artikli 10 lõike 3 kohaseid delegeeritud õigusakte, kuigi ELi keskkonna- ja toorainepoliitika ning ringmajanduse poliitika kontekstis on see endiselt päevakorras.

3.4. Artikli 16 lõike 5 ning IV, VII, VIII ja IX lisa kohandamine teaduse ja tehnika arenguga artikli 19 kohaselt

Elektroonikaromude direktiivi artikli 16 lõikes 5 on sätestatud liikmesriikide aruandluskohustus. IV lisas on sätestatud elektri- ja elektroonikaseadmete kategooriatesse kuuluvate seadmete mitteammendav loetelu; VII lisas käsitletakse elektroonikaromude materjalide ja osade selektiivset töötlemist; VIII lisas on sätestatud elektroonikaromude ladustamis- ja töötlemiskohtade suhtes kehtivad tehnilised nõuded ning IX lisas on esitatud elektri- ja elektroonikaseadmete märgistamise tähis.

Käesolevas aruandes käsitletud perioodil ei tekkinud vajadust artikli 16 lõiget 5 ja eespool nimetatud lisasid teaduse ja tehnika arenguga kohandada ning komisjon ei võtnud vastu asjakohaseid delegeeritud õigusaktide, kuid see on võimalik tulevikus.

Osana ringmajanduse paketist esitas komisjon ettepaneku[6] muuta artikli 16 lõiget 5, et lihtsustada liikmesriikide aruandlusnõudeid ja parandada andmete kvaliteeti.

4. JÄRELDUS

Käesolevas aruandes kirjeldatud põhjustel ei kasutanud komisjon viimase viie aasta jooksul talle direktiiviga 2012/19/EL antud volitusi. Vajaduse korral võib seda teha edaspidi.

Komisjon palub Euroopa Parlamendil ja nõukogul võtta käesolev aruanne teadmiseks.

[6] *Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv, millega muudetakse direktiivi 2000/53/EÜ kasutuselt kõrvaldatud sõidukite kohta, direktiivi 2006/66/EÜ, mis käsitleb patareisid ja akusid ning patarei- ja akujäätmeid ning direktiivi 2012/19/EL elektri- ja elektroonikaseadmetest tekkinud jäätmete (elektroonikaromude) kohta (COM(2015) 593 (final)).*